

Nr 7.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsbidrag för undersökning rörande visst torrlägningsföretag, m. m.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 30 december 1946 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 10, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att medgiva

dels att för verkställande av undersökningar rörande förbättrad torrläggning av Mosjöbotten i Örebro län må från statens avdikningsanslag tagas i anspråk ett belopp av högst 10 000 kronor;

dels ock att en kronans fordran å 7 513 kronor 5 öre, avseende annuiteter för återbetalning av lån för utdikning och odling av Mästermyr m. m. i Gotlands län, må avskrivas.

Beträffande den utredning, som ligger till grund för Kungl. Maj:ts framställning, får utskottet, i den mån ej därför redogöres närmare i det följande, hänvisa till propositionen.

Mosjöbotten i Örebro län.

I skrivelse den 28 december 1945 har E. Alkman såsom ordförande i styrelsen för Mosjöbottens torrlägningsföretag, Örebro län, anhållit att Kungl. Maj:t måtte anvisa ett statsbidrag å 10 000 kronor till undersökning angående vilka åtgärder, som böra vidtagas för ernående av ändamålsenlig torrläggning av den forna Mosjöns botten. Vid skrivelsen fanns fogad en av statens lantbruksingenjör G. Kindblom verkställd utredning.

Över framställningen ha utlåtanden avgivits den 16 mars 1946 av lantbruksstyrelsen och den 8 maj 1946 av statskontoret. Lantbruksstyrelsen har i sitt utlåtande hemställt att det begärda beloppet måtte från statens avdikningsanslag ställas till styrelsens förfogande för verkställande av den ifrågasatta undersökningen.

Föredraganden, statsrådet Sträng, har i ärendet anfört följande.

»Av vad i ärendet förekommit framgår att inom den s. k. Mosjöbotten så gott som årligen betydande skador uppstå på grund av översvämningar samt att med hänsyn till faran härför jorden ej kan utnyttjas på lämpligaste och mest lönsamma sätt. Det måste anses vara av stort intresse att ernå en förbättrad torrläggning av detta förhållandevis stora område med jord av syn-

nerligen god beskaffenhet. Huruvida detta är möjligt och ur ekonomisk synpunkt utförbart kan utrönas först efter särskilda undersökningar. Dessa kunna emellertid, såsom ock i ärendet framhållits, förväntas bli förhållandevis kostsamma och tidsödande, varför de knappast kunna beräknas komma till stånd på jordägarnas bekostnad eller genom deras försorg. Undersökningarna torde dessutom bli av betydelse icke endast för ägare av mark inom Mosjöbotten utan även för ägare av nedanförliggande mark. Jag anser mig därför böra tillstyrka att undersökningarna verkställas på statens bekostnad och genom lantbruksstyrelsens försorg. Mot den för ändamålet beräknade summan 10 000 kronor har jag icke något att erinra. Beloppet torde böra anvisas från statens avdikningsanslag. Härtill synes emellertid riksdagens medgivande böra inhämtas. Ifrågavarande medel torde icke böra inräknas i det belopp, som enligt riksdagens medgivande för visst år må beviljas jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användande. Det lärer få ankomma på Kungl. Maj:t att, därest riksdagen godkänner vad jag nu föreslagit, meddela närmare föreskrifter rörande undersökningarnas bedrivande och övriga därmed sammanhängande spörsmål. För den händelse undersökningarna leda till utförande av torrläggningssåtgärder med anlåtande av statsbidrag i därför gängse ordning, böra statens utgifter för undersökningarna avräknas å statsbidraget.»

Mästermyr i Gotlands län.

Den 18 december 1908 beviljade Kungl. Maj:t lån från odlingslånefonden med 302 700 kronor för utdikning och odling av Mästermyr med kringliggande sankmarker inom Levide med flera socknar i Gotlands län.

Genom länsstyrelsens utslag den 8 juli 1916 angående fördelningen av återbetalningsskyldigheten beträffande utbekommen andel, 218 600 kronor, av lånet påfördes vederbörande fastigheter annuiteter för åren 1916—1941, vilka annuiteter debiterats året efter det år, de avsett.

I skrivelse den 25 april 1944 har länsstyrelsen — med överlämnande av en den 9 december 1943 dagtecknad längd över till avkortning anmälda, under åren 1917—1933 debiterade annuiteter om, såvitt nu är i fråga, tillhoppa 9 272 kronor 9 öre — anhållit att berörda belopp måtte avskrivas. Sedermera har länsstyrelsen med skrivelse den 2 februari 1945 överlämnat ansökningar från vederbörande fastigheters ägare, vari dessa anhållit att ifrågavarande annuiteter måtte avskrivas. I ärendet ha utlåtanden avgivits av lantbruksstyrelsen och statskontoret. Sistnämnda ämbetsverk har därjämte överlämnat en inom ämbetsverket upprättad promemoria.

Genom beslut den 16 mars 1945 har Kungl. Maj:t medgivit befrielse från vidare betalningsansvar för vissa under åren 1926—1933 debiterade annuiteter om 1 759 kronor 4 öre. Beträffande återstående annuiteter om 7 513 kronor 5 öre har i ärendet framhållits, att dessa blivit föremål för preskription samt att anledningen till att preskriptionsavbrytande åtgärder icke vidtagits närmast varit den att ej förrän år 1938 klarhet vunnits om att odlingslåne-

annuiteter vore förenade med personlig fordringsrätt gentemot vederbörande fastighetsägare.

Föredraganden, statsrådet Sträng, har anfört.

»Av vad i ärendet förekommit framgår att de med länsstyrelsens framställning avsedda annuiteterna, vilka ej av Kungl. Maj:t nämnda den 16 mars 1945 avskrivits, blivit föremål för preskription. Dessa annuiteter uppgå till sammanlagt 7 513 kronor 5 öre. Den fordran, som staten alltjämt kan äga i anledning av ifrågavarande oguldna annuiteter, synes med hänsyn till vad i ärendet upplysts skäligen böra få avskrivas. Jag biträder därför förevarande av de hörda myndigheterna tillstyrkta framställning i vad den avser dessa annuiteter. Emellertid torde, såsom i statskontorets promemoria framhållits, ärendet härutinnan böra underställas riksdagens prövning.»

En ändamålsenlig torrläggning av den s. k. Mosjöbotten torde vara synnerligen önskvärd. För bedömande av vilka åtgärder som behöva vidtagas och de ekonomiska förutsättningarna härför äro särskilda undersökningar erforderliga. Då dessa såsom föredragande statsrådet framhållit kunna förväntas bliva jämförelsevis kostsamma och tidsödande, torde de knappast kunna komma till stånd på jordägarnas bekostnad. Utskottet vill därför tillstyrka, att statsbidrag beviljas för ändamålet. Det erforderliga beloppet, 10 000 kronor, synes i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag böra anvisas från statens avdikningsanslag. Medlen torde icke böra inräknas i det belopp som enligt riksdagens medgivande för visst år må beviljas jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användning.

Utskottet.

Mot förslaget om avskrivning av kronans fordran å 7 513 kronor 5 öre, avseende preskriberade annuiteter för återbetalning av lån för utdikning och odling av Mästermyr m. m. i Gotlands län, har utskottet icke något att erinra, särskilt i betraktande av att flertalet annuiteter, även om de ej blivit föremål för preskription, troligen icke kunnat uttagas på grund av bristande tillgångar.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

- 1) att för verkställande av undersökningar rörande förbättrad torrläggning av Mosjöbotten i Örebro län må från statens avdikningsanslag tagas i anspråk ett belopp av högst 10 000 kronor;
- 2) att kronans ifrågavarande fordran å 7 513 kronor 5 öre, avseende annuiteter för återbetalning av lån för utdikning och odling av Mästermyr m. m. i Gotlands län, må avskrivas.

Stockholm den 6 februari 1947.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Alfred Andersson, Anderberg, Nils Olsson, friherre Beck-Friis, Isaksson och Sundelin; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Liedberg, Ericsson i Sörsjön, Carlström, Mäler, Lundbom, Andersson i Surahammar och Pettersson i Rosta.